

Θεολογική Σχολή τοῦ Σταυροῦ

Θεολογική Σχολή τοῦ Σταυροῦ

Ἡ ἵδρυσις τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Σταυροῦ ἀπὸ τὸν Πατριάρχην Κύριλλον. – Ἴδρυσις Πατριαρχικοῦ τυπογραφείου εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.

Ὁ Πατριάρχης Κύριλλος μὲ τὴν ἀνάρρησίν του εἰς τὸν θρόνον, ἐκτὸς τῶν σοβαροτάτων προσκυνηματικῶν ζητημάτων, σπουδαῖον μέλημά του κατέστησεν τὴν ἵδρυσιν ἐκπαιδευτικῶν καθιδρυμάτων διὰ τὴν μόρφωσιν τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ. Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τὰ ἔτη 1788-1808 ἤκμαζε ἡ ἰδρυθεῖσα Πατριαρχικὴ Σχολή, εἰς τὴν ὁποίαν ἐχρημάτισε σχολάρχης ὁ διαπρεπὴς λόγιος Ἰάκωβος ὁ Πάτριος. Διάσημοι ἁγιοταφῖται, οἱ ὅποιοι ἐμαθήτευσαν πλησίον του, ἠκολούθησαν τὸ ἔργον του διακρινόμενοι διὰ τὴν παιδεῖαν καὶ τὴν ἀρετὴν τους, ὅπως ὁ Ἀρχιμανδρίτης Μάξιμος ὁ Συμαῖος διορισμένος ἀπὸ τὸν π. Ἄνθιμο, Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς, ὁ Ἱερομόναχος Προκόπιος Ἀράβογλου καὶ ὁ Νεόφυτος ὁ Κύπριος, οἱ ὅποιοι μᾶς ἄφησαν πολύτιμα ἔργα, τὰ ὁποῖα διαφωτίζουν τὴν ἱστορίαν τῶν. Παρὰ τοὺς μεγάλους κινδύνους, τοὺς ὁποίους διέτρεξε ἡ Ἀγιοταφίτικὴ Ἀδελφότης κατὰ τοὺς δυσκόλους ἐκείνους χρόνους καὶ τοὺς ἀγῶνας, τοὺς ὁποίους διεξήγαγε διὰ τὴν υπεράσπισιν τῶν δικαίων τοῦ ἔθνους μας εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους, συνέστησεν τὸ 1817 τὴν μεγάλην βιβλιοθήκην τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ, καὶ τοῦ Παρθενίου, ζήλω διακαεῖ τοῦ Ἱερομονάχου Προκοπίου Ἀράβογλου, Ἐπιτρόπου τοῦ Πατριάρχου Πολυκάρπου, τοῦ μοναχοῦ Ἀνθίμου, ὁ ὁποῖος ἐχρημάτισε Ἀρχιγραμματεὺς τοῦ ἱεροῦ Κοινοῦ καὶ τοῦ Παρθενίου, οἱ ὅποιοι τὰ μέγιστα συνετέλεσαν εἰς τὸν καταρτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης, τὸν πλουτισμὸν καὶ τὴν ταξινομήσιν τῶν βιβλίων της.

Ἐξ αἰτίας ὅμως τῶν μεγάλων εἰς τὴν Παλαιστίνην ἀνωμαλιῶν, παρὰ τὴν ἀγαθὴν μέριμναν καὶ θέλησιν τοῦ Πατριάρχου Ἀθανασίου, ἡ παιδεῖα ὑπεβαθμίσθη. Αὐτὴν ἔμελλε νὰ ἀναμορφώσῃ ὁ Πατριάρχης Κύριλλος, ὁ ὁποῖος, φιλόμουσος ὢν, ἐξαιρετικῶς ἐμερίμνησε διὰ τὴν ἀνάδειξιν μορφωμένων κληρικῶν. Ἡ μεγάλη του ὑπηρεσία εἰς σχέσιν μὲ τὴν παιδεῖαν συνίστατο εἰς τὴν ἵδρυσιν Θεολογικῆς Σχολῆς. Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1843 ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων ἀποφάσισε «Τὸ ἐκτὸς τῆς Ἱερουσαλήμ Μοναστήριον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἐπισκευασθῆναι καὶ ἀποκατασταθῆναι σχολεῖον τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου.» Δυστυχῶς, ἡ ἀπόφασις αὐτὴ δὲν ἐφηρμόσθη καὶ περίπου ἔν ἔτος μετὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1844 ὁ Πατριάρχης Ἀθανάσιος ἀπεβίωσε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἡ ἰδέα τῆς ἰδρύσεως τῆς Σχολῆς ἐγκατελείφθη διὰ νὰ ἀναφανῆ καὶ νὰ λάβῃ τὴν πραγματοποιήσιν της ἀπὸ τὸν Διονύσιον Κλεόπα. Ὁ Κλεόπας, κληρικὸς μεγάλης δραστηριότητος καὶ μορφώσεως εὐρυτάτης, ἐπίστευε ὅτι πρέπει νὰ ἰδρυθῆ νέα Σχολή μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἔχουσα μαθητὰς ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ μαθήματά τους ἀφοσιωμένους. Ἔτσι τὸν Νοέμβριον τοῦ 1851 ὁ Πατριάρχης ἀνήγγειλε ἐπισήμως πρὸς τὸν Μητροπολίτην Πέτρας Μελέτιον τὴν ἀπόφασίν του διὰ τὴν ἵδρυσιν τῆς Σχολῆς τοῦ Σταυροῦ. Ὁρίσεν ἐπιστάτην τὸν Διονύσιον Κλεόπα καὶ διέταξε τὴν ἐπισκευὴν καὶ διασκευὴν αὐτῆς μὲ τὴν προσθήκην αἰθουσῶν καὶ ἄλλων

οίκημάτων. Τὴν 3ην Φεβρουαρίου τοῦ 1855 ἐτελέσθησαν ἐπισημῶς καὶ μὲ μεγαλοπρέπειαν αἱ ἐνάρξεις τῆς Σχολῆς τοῦ Σταυροῦ. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἐξῆρε καταλλήλως ὁ πρῶτος σχολάρχης Διονύσιος Κλεόπας, ὁ ὁποῖος δυστυχῶς διηύθυνε τὴν Σχολὴν μόλις ἕν ἔτος. Τὸν Ἰούνιον τοῦ 1856 ἐρχόμενος εἰς ἀντίθεσιν μὲ ἰσχυροὺς Ἀγιοταφίτας ἐχαρακτηρίσθη ὡς ἐπικίνδυνος νεωτεριστῆς καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῆ. Μετέβη εἰς τὴν Ἀθήνα μετὰ ἀπὸ πρόσκλησιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὅπου τὸν Αὐγουστον τοῦ ἰδίου ἔτους διωρίσθη καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ «Γενικὸς Διευθυντῆς τῆς Ριζαρείου Σχολῆς». Μετὰ τὴν ἀποχώρησίν του, σχολάρχης διωρίσθη ὁ Ἀρχιμανδρίτης Νικόδημος, ὁ κατόπιν Μητροπολίτης Κυζίκου διὰ δύο χρόνια, μετέπειτα ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γερμανὸς Γρηγοῶς ὁ διευθυντῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης. Ἐν γένει, ἡ Σχολὴ τοῦ Σταυροῦ ἐπὶ τῆς Πατριαρχίας Κυρίλλου τοῦ Β΄ κατάρθωσε νὰ ἐπιτελέσῃ σημαντικὰς προόδους, καὶ ἡ Σιωνίτις Ἐκκλησία ἀπέκτησε ἰσχυρὰν πνευματικὴν δύναμιν, ἡ ὁποία ἦτο ἀναγκαῖα καὶ διὰ τὴν καταπολέμησιν ἑτεροδόξων προπαγανδῶν. Ὁ Πατριάρχης Κύριλλος, ὡς ἰδρυτῆς τῆς Θεολογικῆς σχολῆς, συνέδεσεν διὰ παντὸς τὸ ὄνομά του μὲ τὴν ἱστορικὴν περίοδον τῆς ἀναγεννήσεως τῆς πνευματικῆς μορφώσεως εἰς τὴν Παλαιστίνην. Μὲ τὴν διάδοσιν τῆς Παιδείας συνδέεται καὶ ἡ ἵδρυσις τὸ 1853, ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου, τοῦ πρώτου τυπογραφείου. Ἐπειδὴ αἱ ὑπάρχουσαι Σχολαὶ εἰς τὴν Παλαιστίνην ὅπως καὶ οἱ ναοὶ ἐστεροῦντο πολλὰ ἀναγκαῖα βιβλία ἑλληνικῶν καὶ ἀραβικῶν, ὁ Πατριάρχης Κύριλλος ἀπεφάσισε νὰ ἰδρῦσῃ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα Τυπογραφεῖον, τὸ ὁποῖον ἐγκατέστησεν εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Ἐκτοτε τὸ τυπογραφεῖον ἤρχισε νὰ ἐκτυπῶνῃ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία, διδακτικὰ καὶ διάφορα ἄλλα ἠθικοθρησκευτικοῦ περιεχομένου εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ ἀραβικὴν γλῶσσαν, τὰ ὁποῖα διεδίδοντο ὄχι μόνον εἰς τὴν Παλαιστίνην καὶ Συρίαν ἀλλὰ καὶ ἄλλοῦ.